

Сдружение на олимпийски отбори по природни науки – Годишен отчет за 2019 година

През 2019 година Сдружението на олимпийски отбори по природни науки (СООПН) продължи да подпомага финансирането на подготовката и участието на български ученици в международни състезания по природни науки. Следват хронологично дейности, отчетени пред основния партньор на СООПН – Фондация „Америка за България“.

През януари се проведе първият подготвителен семинар на отбора на Младите физици. През същият месец СООПН кандидатства пред Международния женски Клуб София, с проект "Подкрепи олимпийския отбор по Астрономия".

От 19 до 23 януари се проведе деветата национална школа по биология. Единадесет преподаватели в четири групи обучаваха общо 63 ученика от цялата страна. През следващия месец бе издаден и нов сборник със задачи от олимпиадите по биология.

В края на месеца, на 27 февруари, се проведе първата за годината алумни среща на възпитаниците на олимпийските отбори по природни науки с фокус биология, химия и физика.

От 28 февруари до 6 март в Санкт Петербург, Русия, за поредна година българският национален отбор по лингвистика беше специален гост на **Традиционната руска олимпиада по лингвистика**. От няколко години насам България е единствената държава, участваща като гост в Традиционната руска олимпиада - голямо и престижно състезание с 50-годишна история. През февруари нашите възпитаници по математика участваха в международния турнир Romanian masters in Mathematics. Проведе се и вторият семинар на Младите физици. Също през месец февруари Сдружението, като изразител на българската олимпийска кауза по природни науки, бе качено в дарителската платформа Global giving. През същия месец бяха успешно приключени и преговорите с „Виваком“, като СООПН бе избрано за партньор в кампанията „Жълти стотинки“, която започна през септември 2019.

През месец март българските състезатели от националния отбор по информатика участваха в тринадесетата открита Московска олимпиада. След нея националите

младша и старша възраст участваха и в подборно състезание, проведено се от 15 до 18 март в град Велико Търново.

Същия месец се проведе и Националната олимпиада по биология, в която помагаха девет бивши състезатели от олимпийските отбори. Март се оказа най-натоварен за всички национални кръгове на олимпиадите по природни науки. Бяха излъчени още и победителите по химия, физика, математика и информатика. Успехи имахме отново и в набирането на допълнителни средства за отборите. Дългогодишният ни партньор „Байер“ България отново подкрепи отбора по биология, а на 25 март се състоя и стратегическа среща на Съвета за развитие с участието на представители от всички отбори в офиса на нашия спонсор „Уолтопия“ и с домакинството на основателя на компанията Ивайло Пенчев. На 21 март се проведе алумни среща на възпитаниците на олимпийските отбори по математика, информатика и лингвистика.

От 2 до 11 април в София се проведе подготовката за участие в Международната Менделеевска олимпиада по химия, както и официалният подбор за националния олимпийски отбор по химия. От 20 до 28 април в Санкт Петербург се проведе самата олимпиада.

Проведе се още и подготовката и подборът по биология, както и четвъртият семинар на Младите физици. На 16 април се проведе алумни срещата на възпитаници от олимпийските отбори по астрономия, астрофизика и младите физици.

През май подновихме партньорството си с мнозина от редовните ни спомоществователи, като привлякохме и нови. На 23 се проведе и четвъртата алумни среща – на физици, биолози и химици. През същия месец се проведе и Общото годишно събрание на Сдружението.

В юни и юли продължиха окончателните подготовки по физика, биология, химия, математика, информатика и младите физици. През юни, в Кипър, се проведе Младежката балканска олимпиада по математика, както и Европейската олимпиада по физика. Първата международна олимпиада тази година беше петдесетата юбилейна по физика и се проведе от 7 до 15 юли в Тел Авив, Израел.

През юни продължихме отношенията си с Българската аутсорсинг асоциация, като подписахме договор за спонсорство.

В този период се проведеха основните междудържавни олимпиади. Проведах се и повечето теоретични и практически подготовки на националните олимпийски отбори по природни науки.

Астрономия и астрофизика

От 3 до 16 юли на хижа Бузлуджа се проведе подготовката на отборите по астрономия и астрофизика. В нея участваха двадесет ученика – 10 младша и 10 старша възраст, и петима преподаватели. Една пета от сумата се поема от ФАБ (3512 лв.), а останалата част се покрива със собствени средства, от дарители.

На 13-та Международната олимпиада по **астрономия и астрофизика, която се проведе от 2 до 10 август 2019 г.** в гр. Кещей, Унгария, българският национален отбор спечели общо пет медала - 1 златен, 3 сребърни, 1 бронзов. Георги Александров, 12 клас, СМГ - златен медал; Любомир Шойлев, 12 клас, ППМГ Бургас - сребърен медал; Петър Димитров, 12 клас, НПМГ - сребърен медал; Стефан Иванов, 12 клас, ППМГ Бургас - сребърен медал; Владимира Иринева, 12 клас, ПЧМГ София - бронзов медал. Ръководители на българите бяха Захари Дончев и Никола Каравасилев.

Между 19 и 27 октомври 2019 г. в румънския град Пятра Нямц се проведе 24-ата Международна олимпиада по **астрономия**. Българският отбор спечели 6 медала - 1 златен, 1 сребърен и 4 бронзови медала. Маргулан Исмолдаев - 9 клас, МГ Варна - златен медал; Явор Йорданов - 10 клас, НПМГ, София - сребърен медал; Васил Николов - 11 клас, ПЧМГ, София - бронзов медал; Иван Попов - 10 клас, ПМГ Гоце Делчев - бронзов медал; Константин Кръстев - 9 клас, ПМГ Бургас - бронзов медал; Виктор Герасимов - 9 клас, НПМГ, София - бронзов медал. Ръководители на отбора бяха д-р Ева Божурова от Националната астрономическа обсерватория, Варна и Йоанна Кокотанекова.

Информатика

Младежката балканска олимпиада по информатика се проведе от 23 до 29 август 2019 г., в Марибор, Словения, а българският отбор спечели 4 сребърни медала. Атанас Димитров, 8 клас, СМГ, Деян Хаджи-Манич, 7 клас, МГ Варна, Благо Гунев, 8 клас, СМГ, Велислав Гърков, 7 клас, 2 СУ София. Ръководители на младежите бяха проф. Каталина Григорова и Илиян Йорданов.

Балканската олимпиада по информатика се състоя от 9 до 14 септември 2019 г., в Атина, Гърция, а българите спечелиха три медала - 1 златен, 1 сребърен, 1 бронзов, и една почетна грамота. Мартин Копчев, 9 клас, ПМГ Габрово - златен медал, Виктор Кожухаров, 10 клас, МГ Русе - сребърен медал; Андон Тодоров, 9 клас, СМГ - бронзов медал; Александър Радославов, 11 клас, СМГ - почетна грамота.

Най-престижното състезание за годината - **Международната олимпиада по информатика**, се проведе от 3 до 11 август 2019 г., в Баку, Азербайджан. Нашите представители спечелиха четири медала - 1 златен, 2 сребърни и 1 бронзов. Радослав Димитров, МГ Пловдив, 12 клас - златен медал, Александър Кръстев, МГ Варна, 12 клас - сребърен медал, Мартин Копчев, ПМГ Габрово, 9 клас - сребърен медал; Виктор Кожухаров, МГ Русе, 10 клас - бронзов медал.

От 31 август до 5 септември в Смолян се проведе **Националната школа по информатика**. С разрешение на ФАБ за провеждането ѝ бяха одобрени 14080 лв., останали поради отпадането на Централноевропейската олимпиада по информатика. Останалите необходими средства бяха осигурени от дарителската сметка на Сдружението.

От 20 до 24 ноември в Шумен се проведе 11-ият **Международен есенен турнир по информатика**. Състезанието се наложи като престижен състезателен форум, на който освен най-силните български отбори, участват и ученици от доста чужди държави. Българските състезатели получиха 19 медала. В младша възраст сребро спечелиха Деян Хаджи-Манич и Атанас Димитров. Бронзовите отличия са за Илия Петров, Илияс Номан, Юлиан Славчев, Велислав Гърков, Благо Гунев, Ясен Пенчев и Александър Янев.

При старша възраст носителите на сребърни медали за България са Александър Радославов, Мартин Копчев, Андон Тодоров и Георги Петков. Бронзовите отличия са за Иво Карагъзов, Антъни Господинов, Станислав Николов, Константин Каменов, Даниел Трополинов и Димитър Опърлаков.

Биология

Международна олимпиада по биология се проведе от 14 до 21 юли 2019 г., в Сегед, Унгария. Отборът спечели общо четири медала - 2 сребърни и 2 бронзови: Здравко Иванов, 12 клас, СМГ - сребърен медал, Десислава Илиева, 11 клас, СМГ - сребърен

медал; Иван Георгиев, 12 клас, НПМГ - бронзов медал; Кирил Тошев, 11 клас, НПМГ - бронзов медал. Ръководители на отбора и тази година бяха Албена Йорданова, доцент в Медицинския факултет на СУ, Снежанка Томова, доцент в Биологическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“ и Радослав Александров, докторант в Института по молекулярна биология при БАН.

Десетата **Лятна школа по биология** се проведе в периода 26 – 30 август 2019 година. В нея участваха 50 ученика и 8 преподавателя. През октомври беше издаден сборник с тестове на олимпийски задачи по биология.

Физика

Международната олимпиада по физика се проведе от 7 до 15 юли 2019 г., в Тел Авив, Израел. Българският отбор спечели пет медала - 2 сребърни и 3 бронзови - Георги Мирославов Александров, 12 кл., СМГ - сребърен медал; Иво Владиславов Петров, 11 кл., СМГ - сребърен медал; Александър Пламенов Проданов, 9 кл., ППМГ Казанлък - бронзов медал; Владимир Пламенова Иринева, 12 кл., ПЧМГ София - бронзов медал; Васил Николов Николов, 10 кл., ПЧМГ София – бронзов медал.

Техни ръководители на престижната Международна олимпиада бяха проф. Мирослав Абрашев (Физически факултет, СУ) и гл.ас. Нено Тодоров (Физически факултет, СУ).

Химия

От 21 до 27 април в Санкт Петербург, Русия, химиците ни се съревноваваха на тазгодишната 53-а Международна Менделеевска олимпиада. Традиционно България изпраща четиримата си най-добри състезатели от националния кръг, които спечелиха следните отличия - Камен Павлинов Петров, 12 клас, НПМГ - златен медал; Дамян Стоянов Францов, 11 клас, СМГ - сребърен медал; Евгени Михайлов Стателов, 12 клас, ЕГ "Пловдив" - сребърен медал; Кристиан Александров Вилхемов, 11 клас, НПМГ - почетна грамота. Ръководители на отбора са Христо Чанев - доцент във Факултета по химия и фармация на СУ „Св. Кл. Охридски“, и Даниела Цекова - гл. ас. доктор в същия факултет.

Златният медал е първият в историята на българското участие на ММОХ, т.е. от 2004 г. насам.

Тазгодишната **Международна олимпиада по химия** се проведе от 21-30 юли 2019 г., в Париж, Франция. Българските ученици спечелиха четири медала - 1 златен, 1 сребърен и 2 бронзови: Евгени Стателов, 12 клас, ЕГ „Пловдив“ - златен медал; Камен Петров, 12 клас, НПМГ София - сребърен медал; Дамян Францов, 11 клас, СМГ - бронзов медал; Михаил Паскалев, 12 клас, НПМГ София - бронзов медал. Ръководители на отбора бяха доц. д-р Донка Ташева и доц. д-р Пенка Василева от Факултета по химия и фармация на СУ “Св. Кл. Охридски”.

Лингвистика

На „Традиционната руска олимпиада по лингвистика“ петимата ученика и техните ръководители - Веселин Златилов, Росица Декова, се представиха много добре. Спечелеха 1 златен, 2 сребърни и 2 бронзови медала: Здравко Иванов, 12 клас, СМГ – Диплом I степен (златен медал), Константин Кискинов, 12 клас, МГ "Акад. К. Попов", гр. Пловдив – Диплом II степен (сребърен медал), Матей Петков, 11 клас, НПМГ „Академик Любомир Чакалов“, гр. София – Диплом II степен (сребърен медал), Цветелина Стефанова, 11 клас, СУЕЕ "Св. Константин-Кирил Философ", гр. Русе – Диплом III степен (бронзов медал), Марко Иванов, 12 клас, Първа частна математическа гимназия, гр. София – Диплом III степен (бронзов медал).

На седемнадесетата **Международна олимпиада по лингвистика**, която се проведе от 29 юли, до 2 август 2019 г., в Йонгин, Южна Корея, българските състезатели завоюваха седем отличия - 2 златни, 2 сребърни, 2 бронзови медала и 1 почетна грамота: Здравко Иванов, 12. клас, СМГ (отбор 1) - златен медал; Матей Петков, 11. клас, НПМГ София (отбор 2) - златен медал; Елена Кескинова, 11. клас, СМГ (отбор 1) - сребърен медал; Цветелина Стефанова, 11. клас, СУЕЕ Русе (отбор 1) - сребърен медал; Виктор Балтин, 11. клас, ППМГ Бургас (отбор 1) - бронзов медал; Марко Иванов, 12. клас, ПЧМГ, София (отбор 2) - бронзов медал; Никол Обретинчева, 12. клас, СМГ (отбор 2) - почетна грамота.

Ръководители на отборите бяха Александър Велинов, Любомир Златков, Илияна Раева.

От 1 до 3 ноември в Трявна се проведе **Националният семинар по лингвистика**.

Млади физици

От 29.11. до 01.12.2019 година се проведе семинарът за подготовка на преподаватели на ученици за участие в Международния турнир на младите физици.

На 32-рият **Международен турнир на младите физици**, проведен от 6 до 13 юли 2019 г., във Варшава, Полша, участваха Нина Димова, 12 клас, СМГ, Драгни Драгнев, 12 клас, 91 НЕГ, Георги Иванов, 10 клас, СМГ, Матю Машков, 10 клас, МГ Русе, Николай Митев, 11 клас, Американски колеж.

Между 4 и 11 май 2019 г., в португалския град Алмада, в близост до Лисабон, се проведе 17-ото издание на **Европейската олимпиада по природни науки** - EUSO (иначе казано European Union Science Olympiad). Домакин бе Факултетът по науки и технологии, и в тазгодишното издание взеха участие 24 държави, сред които и България. Наши ученици участват в олимпиадата за 12-а поредна година.

Състезанието е по-различно от обичайните, защото е отборно и практически насочено. Задачите са предизвикателни, защото съчетават няколко науки - биология, физика и химия. Освен това участниците са 16-годишни или по-малки. Страната ни бе представена от два отбора по трима души и с гордост можем да похвалим момчетата, че са се справили блестящо, завоювайки отборни сребърен (Team B) и бронзов медал (Team A).

Team A - бронзови медали: Виктор Гилян, НПМГ – биология; Павел Николов – химия; Васил Николов, ПЧМГ София – физика.

Team B - сребърни медали: Александър Проданов, ППМГ Казанлък, Петър Жотев, СМГ, Красимир Масларов, НПМГ

Техни ръководители бяха Адриана Тафрова - Григорова (химия), Снежанка Томова-Гогова (биология) и Мая Гайдарова (физика).

Между 31 май и 04 юни 2019 г. в Рига, Латвия, се проведе третата по рода си **Европейска олимпиада по физика** (EuPhO). Български отбор участва от самото начало, а тази година латвийската столица посрещна над 150 ученици от 30 държави. Всеки от петимата наши физици се представи достойно и се прибира с по медал: Георги Александров, 12 клас, СМГ - златен медал (двукратен от 2019 и 2018); Александър Проданов, 9 клас, ППМГ Казанлък - сребърен медал; Александър Кръстев, 12 МГ Варна - сребърен медал;

Владимира Иринчева, 12 клас, ПЧМГ София - бронзов медал; Иво Петров, 11 клас, СМГ - бронзов медал.

Второ място в отборното класиране и шест медала в малката състезателна група.

Математика

Европейската олимпиада по математика за момичета се проведе в Киев, Украйна, а ръководители на отбора бяха две млади дами, олимпийски медалисти по математика. Математиците ни участваха по традиция и на **Всерусийската олимпиада по математика**.

От 20 до 25 юни в Агрос, Кипър се проведе най-важното състезание по математика за ученици от основните училища - 23-ата **Младежката Балканиада**, в която участваха 10 редовни страни участнички и 9 външни, извън класирането.

Сред участничките бяха държави като Черна гора, Молдова, Северна Македония, Босна и Херцеговина и други. Състезателният ден бе 22 юни. Резултатите – Иван Тагарев, 8 клас, СМГ - златен медал (пълен сбор), Илияс Номан, 8 клас, СМГ - златен медал (пълен сбор), Никола Цачев, 8 клас, ПЧМГ - сребърен медал, Божидар Димитров, 8 клас, ПМГ Силистра - сребърен медал, Ивайла Радкова, 8 клас, 125 СУ София - сребърен медал, Мария Дренчева, 7 клас, СМГ - бронзов медал.

Ръководители на отбора са доц. Ивайло Кортезов (ИМИ БАН), Емил Карлов (СМГ).

Отборно България е на второ място от официалните 10 държави-участнички (след Румъния) и на трето сред всички 17 отбора (след Казахстан).

На 11 декември 2019 година в Археологическия музей към БАН беше проведена **Деветата годишна олимпийска среща** под патронажа и с участието на Президента на Република България. Румен Радев отбеляза успехите на българските олимпийци по природни науки в своето приветствие към тях и техните учители, ръководители и преподаватели. В годишното събитие на СООПН участваха ученици от националните олимпийски отбори от цялата страна. Учители от Софийската математическа гимназия, директорът на Националната природоматематическа гимназия и преподаватели на медалисти от училището. Ирина Илиева приветства участниците в срещата от името на Фондация „Америка за България“, а председателят на УС на СООПН Алексей Христов,

благодари на спомоществователите, преподавателите, учителите и учениците за тяхната помощ и усилия през годината.

По идея на Президента Румен Радев на 18 декември в Центъра за подготовка на ученици за олимпиади на МОН се проведе информационна среща между него и ръководители на олимпийските отбори по природни науки. Румен Радев искаше да се запознае подробно с цялостния процес по излъчване на отборите, подготовката и участието им в международните състезания и олимпиади. Президентът предложи да бъде домакин на национална среща по въпросите, свързани с подготовката и участието на олимпийските отбори по природни науки в международни състезания, на която да бъдат поставени въпроси и проблеми, свързани с тези процеси.

Бяха проведени и редица събития, организирани от Координатора на Мрежата от възпитаници на отборите по природни науки Рада Бонева

- **03.09.2019, СМГ - Медийно събитие по повод обявяването на кампанията „Операция „Жълти стотинки“.** Разигра се игра тип предаването „Това го знае всяко хлапе“, в което участие взеха състезателите Теодор Маслянков и Кристиан Вилхемов – химия, Десислава Илиева и Здравко Иванов – биология, Добрин Башев – информатика.
- **27.09.2019, Vivacom Tech Hall – Нощ на учените** – Десетки зрители дойдоха да се запознаят с олимпийските отбори по биология и физика по време на Европейската нощ на учените, провеждана в последния петък на септември всяка година. Практически експерименти представиха Кирил Тошев и Десислава Илиева от националния отбор по биология, и Георги Александров и Васил Николов от отбора по физика.
- **01-30.10.2019 – BayLab #5** – За пета поредна година се проведе детската научна лаборатория за забавна химия и биология, организирана от Байер, с участието и съдействието на СООПН, тази година в 4 града.

Байлаб включва демонстрации на интересни експерименти от сферата на химията, биологията и физиката. Проведе се през целия октомври в София (Факултет по химия и фармация на СУ, 03-11 октомври), Пловдив (Аграрен университет, 15-17 октомври), Варна (Обсерваторията, 28-30 октомври), а за първа година - и в Бургас (Младежки културен център, 23-25 октомври).

Демонстраторите доброволци са ученици и студенти, състезатели по природни науки от цялата страна, някои от тях – медалисти от международни олимпиади.

- **04.10 – Ден на олимпийските отбори в ИМИ** – Институтът по математика и информатика отвори своите врати за посетители и медии, които можеха да научат повече от първо лице за отборите по математика, информатика и лингвистика.
  - 28.11 – Заснемане на промо видео с отбора по лингвистика с журналистката Ива Дойчинова, повод е кампанията „Операция „Жълти стотинки“
  - 11.12 – Заснемане на промо видео с отбора по математика с гимнастика Йордан Йовчев
  - Ноември-декември – заснемане на видеа в рубриката „наУчените“ за Teen Station със състезатели по химия
  - Нова рубрика на олимпийския блог – „Проектите на олимпийците“
-

Освен учителите, ръководителите и участниците в отборите и екипът на сдружението има значим принос за успехите на българските олимпийци. Иглика Луканова управлява сложната логистика и отчетната дейност, Илиян Милев осъществява и поддържа контакти с нашите спомоществователи и спонсори, а Рада Бонева и Кристин Баджева поддържат интернет страницата и профилите ни в социалните медии, както и организират срещите на възпитаниците на отборите.

През тази състезателна година българските олимпийски отбори по природни науки донесоха за родината си 76 медала.